

kteráž kdekoliv jest přijímající tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí způsobou'. S celým důrazem přitom odmítl římskou církev jako papežskou sektu a výslovně prohlásil, že se Jednoty neodříká, trváje zároveň na tom, že nemá příčiny odvolávat jakýkoli blud nebo neprávem konaný duchovní úřad.

Jednání se však rozeslo a bylo vykládáno, jako by Augusta Jednotu opustil a k utrakvistům se přidal za touhy po vysvobození ze žaláře. Bránil se a vysvětloval svůj krok řadou důvodů. Nechtěl pohoršit ty, kdo se k němu mají přátelsky z 'těch maličkých Kristových', kteří se obrátili od Antikrista k evangeliu — mnil novoutrakvisty. Chtěl vyvrátit řeči, že se Bratři pokládají za jediné náměstky Kristovy. Vešel přece již dávno ve společenství s Lutherem a jinými reformátory, k nimž se Jednota přihlásila i ve své konfesi; proč by se nepřihlásil k jejich stoupencům v české církvi? Ze žaláře by rád vyšel ne pro ulehčení těla, ale aby mohl obcovati svatým věcem s Bratřimi a aby sloužil Bohu. *Úzká rada*, již toto vysvětlení platilo především, pojala však krok svého předního člena jako opuštění Jednoty a jako vyvrcholení jeho nevůle vůči Bratřím pro volbu nových Starších. Vytkla mu, že jednal o své újmě, ač chce být stále uznáván za přední osobu, ano za vůdce v Jednotě, v níž nikdo nemá jednat bez rady svých druhů, a oznámila mu, že se ho odříká, dokud setrvá v této svévoli. Životními potřebami chtějí ho Bratři i nadále ve vězení rádi opatrovat.

Augusta nemohl ve svém osamění sledovat, natož spolu-prožívat směr, kterým se zatím Jednota brala. Od doby, kdy pracoval ke spojení s novoutrakvisty a kdy Bratři v předmluvě ke konfesi prohlašovali, že jsou hotovi spojit se s církví podobojí a podřídit se jejím kněžím, napraví-li se, uplynulo již 25 let. V novém vydání konfese z r. 1561 se již tato slova nečtou. Co Augusta mohl ve svém prohlášení povědět s dobrým svědomím, ve směru svého životního snažení, zaráželo mladší, kteří nevyrostli v církvi podobojí a za poslední léta se utvrdili ve věrnosti k Jednotě. Viděli důvody pro její zvláštní cestu i v neblahém rozkolu, jenž dělil stoupence Lutherovy na směr výrazně luterský a melanchtonovský, i v neutěšeném stavu české církve

přes pokroky luterství v ní. Odtud rozchod Starších s mužem, jenž někdy pro Jednotu tolik znamenal a tolik pro ni vytrpěl. Bratři se mohli se svého stanoviska proti němu dovolávat starých usnesení o tom, co má Úzká rada činit, pobloudí-li některý její člen. [Výše str. 84.]

Zatím co takto vzbudil Augusta nesouhlas Úzké rady, duchovním rádcům královým jeho odpověď nestačila a vězení se mu neotevřelo. Za dalších přímluv pana ze Šternberka i Filipiny Welskové pokračovaly opětovné pokusy o propuštění bratrského Staršího a jeho druha, i když on je pokládal při svém stanovisku za zbytečné. Roku 1561 byli oba převezeni do Prahy, kde měli mít náboženské rozhovory s jesuity [od r. 1556 měli v Praze koleji] a s administrátorem Mystopolem. Když však jesuité poznali, že s bratrským biskupem nepořídí, šlo i s hovorů s administrátorem. Augusta se vrátil na Křivoklát, kdežto *Bílka* přiměli přátelé, aby se nejen přiznal k církvi podobojí, nýbrž i přijal večeri Páně z rukou [novoutrakvistického] kněze. Augusta mu vzkázal, aby tak z nutnosti učinil. Sotva byl propuštěn, spěchal Bílek zpět na Křivoklát. Zde vstoupil do služby pana Šternberka jako správce kuchyně, dělal i své tkalcovské řemeslo a na čem mu záleželo především, byl k ruce Augustovi, jak on sám o to velmi žádal. Úzká rada přijala zprávu o Bílkově kroku s odporem a prohlásila, že vlastní jednání zbavilo jej i Augustu kněžství i bratrství [členství v Jednotě].

Poslední slovo tím však nebylo řečeno. Augusta zůstával ještě tři léta ve vězení postupně uvolňovaném, které bylo přerušeno další cestou do Prahy, tentokrát ke skutečnému jednání s administrátorem. Vytrvale odmítal nabízené odvolání. Konečně však byl na přímluvy Maxmiliánovy, k němuž se byl s prosbou obrátil, v březnu 1564 *propuštěn na svobodu* po šestnácti letech vězení. Vyšel ze žaláře bez jakéhokoli odvolání, leč že se zavázal, že nebude na veřejnosti kázat. Bílek pospíšil vyvázat se ze služby na hradě a následoval svého 'starého' do Boleslavi — mezi Bratry. Již v dubnu došlo ke shodě mezi Augustou a Úzkou radou. Zprávou o tom se končí prostě a tím dojemavější dokumentární vypsání příběhů Augustových a Bílkových od jejich